PARADOX

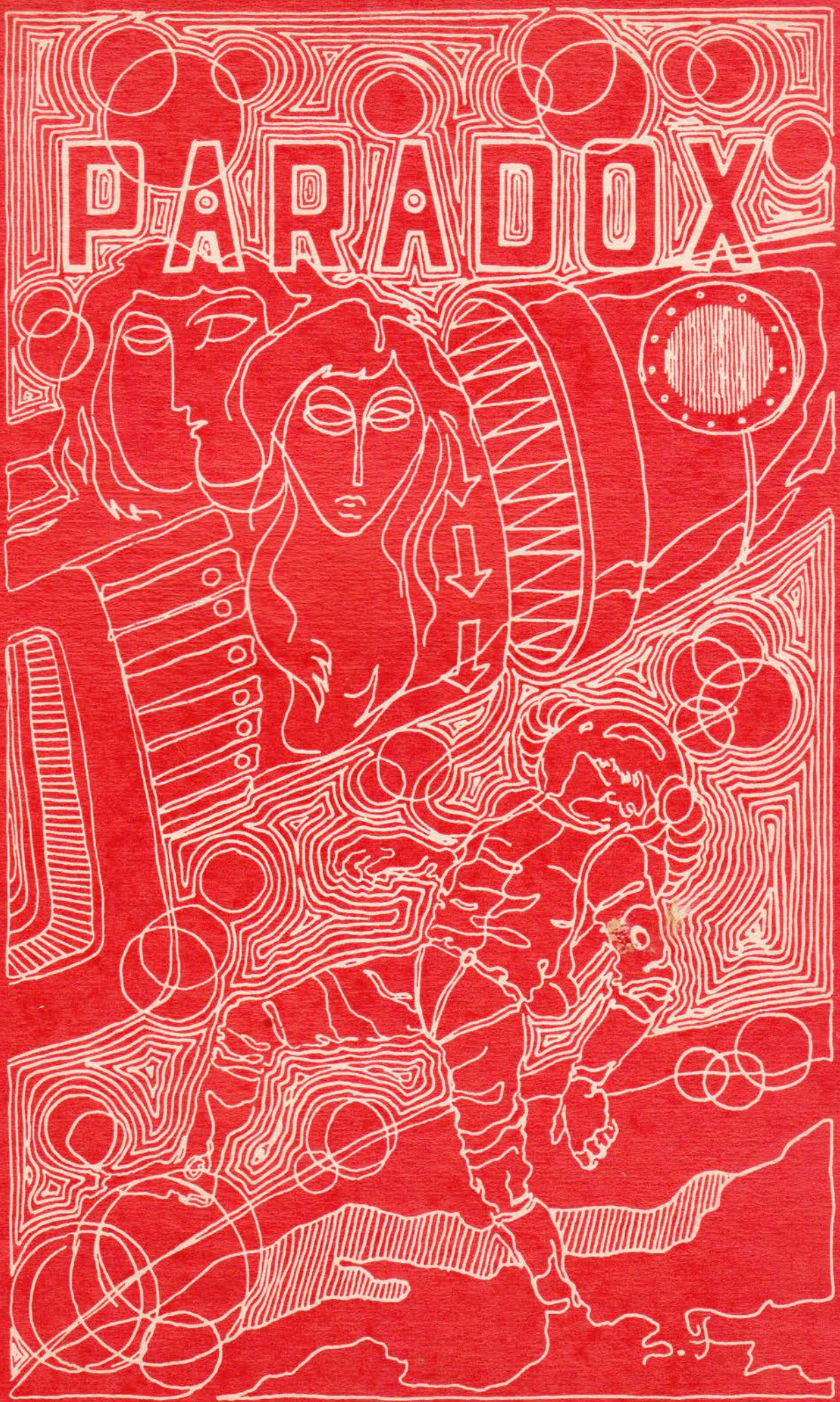

UNIUNEA ASOCIAȚILOR STUDENȚILOR COMUNIȘTI
CENTRUL UNIVERSITAR TIMIȘOARA
CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

PARADOX

fanzin al Cenaclului de literatură
ştiinţifico-fantastică „H. G. WELLS"

noiembrie, 1972

SUMAR

... CUVÎNT ÎNAINTE

ENTUZIAȘTII — Ovidiu Șirianu

SANDU FLOREA — „Interferențe"

MARCEL LUCA — „Planeta fără pterodactili"

— „Patru pastile S.F."

CONSTANTIN BASARAB — „Miniaturi"

DORU TRETA — „Graficul"

TRAIAN CIUGUIANU — „Floarea soarelui"

GABRIEL MANOLESCU — „Extras dintr-un ziar acum 100 de ani"

RADAR : — Orbita cenaclului „Henri Coandă" din Craiova (Constantin Vintilescu)

OPINII : — Despre literatura S.F. (Lucian Ionică)

— Nevoia de anticipare (Lucian Bureriu)

— Călătorie în mister (Ion Velican)

RECENZIE : — „Întîlnire cu Hebe" de Ovidiu Șirianu (Marcel Luca)

ȘANTIER S.F.

CUVÎNT ÎNAINTE

PRIMUL fanzin tipărit al fandomului românesc apare la Timişoara.

PARADOXUL constituie pentru noi un moment deosebit, cu profunde implicaţii în viaţa cenaclului, un moment care certifică existenţa unui potenţial creator ce permite susţinerea unui asemenea fanzin.

DEOARECE iubim literatura ştiinţifico-fantastică — a cărei aderenţă în rîndul tineretului e unanim recunoscută — atît de generoasă prin cantitatea de informaţie pe care o oferă, prin investigaţia pe care o încearcă în lumea viitorului, prin profundul umanism pe care îl propagă în dorinţa unei fericite evoluţii a civilizaţiei, socotim că prin acţiunea noastră participăm la efortul tineretului îndreptat spre realizarea omului de tip nou, constructor entuziast şi inteligent al comunismului.

DACĂ numărul acesta, prin faptul că reprezintă un început, are o structură oarecum festivă, celelalte apariţii vor fi de o mai accentuată „specializare", corespunzătoare caracterului de „uz intern" pe care îl are un fanzin.

ÎN CONCEPŢIA noastră, fanzinul reprezintă un instrument de informare, menit să facă cunoscută producţia literară a cenaclului, să expună ideile membrilor săi referitori la literatura ştiinţifico-fantastică în special şi la fenomentul S.F. în general.

VOM INSERA, pe cît va fi posibil, şi materiale ale altor cenacluri din ţară, colaborări oferite de studenţii din oricare centru universitar, în dorinţa de a mări aria de influenţă a S.F.-ului în mediul studenţesc.

APARIŢIA „Paradoxului" o datorăm, înainte de toate, sprijinului susţinut al Casei de cultură a studenţilor din Timişoara instituţie sub patronajul căreia cenaclul „H. G. Wells" şi-a putut realiza întotdeauna obiectivele propuse, neîntîmpinînd niciodată reticenţele aproape tradiţionale faţă de science-fiction.

ÎNŢELEASĂ de multe ori ca o proiecţie literară a prognozelor ce se fac în legătură cu dezvoltarea impetuoasă a universului tehnico-ştiinţific contemporan, literatura S.F., urmărind de fapt implicaţiile umane ale acestui progres, poate şi trebuie să aducă o contribuţie preţioasă la educarea comunistă a tineretului.

COLECTIVUL DE REDACŢIE

ENTUZIAŞTII

Cenaclul de literatură ştiinţifico-fantastică „H. G. WELLS" de pe lîngă Casa de cultură a studenţilor din Timişoara în primăvara acestui an îşi încheie cea de-a patra „stagiune". E un incontestabil succes care se cere consemnat: activitatea neîntreruptă de patru ani certifică trăinicia şi seriozitatea acestui colectiv de tineri entuziaşti.

Constituit în prima sa şedinţă de lucru — la 9 nov. 1969 — cenaclul şi-a propus de la bun început cultivarea şi perfecţionarea creaţiei literare cu tematică S.F. În şedinţe regulate, la început lunare, apoi bilunare, membrii cenaclului au citit şi au discutat scurte povestiri, simţindu-se un progres cert de la an la an.

De-a lungul celor patru ani, tinerii participanţi au deprins nu numai meşteşugul scrisului, dar şi discutarea cu destulă competenţă a producţiei literare citită în şedinţele de lucru. Regula nedezmînţită în cenaclu a fost: nimeni nu se supără pentru observaţiile critice ce se fac pe marginea lucrărilor citite; aceste observaţii au un rol constructiv, descoperind autorilor slăbiciunile compoziţiilor prezentate, facilitînd astfel eliminarea lor. Au fost criticate carenţele de stil; a fost criticată tendinţa la grabă şi improvizaţie, cerîndu-se lucrări bine puse la punct. S-a criticat mai ales, cu consecvenţă, tehnicismul care pîndeşte literatura S. F. — în primul rînd cea scrisă de începători.

Pornind de la o astfel de platformă, rezultatele au fost mulţumitoare — nu extraordinare, dar pline de promisiuni.

Doi membri ai cenaclului, Lucian Ionică şi Marcel Luca, au publicat una şi, respectiv, două povestiri în „Colecţia de povestiri ştiinţifico-fantastice". Redactorul şef al acestei populare publicaţii, scriitorul Adrian Rogoz, a participat apoi la una din şedinţele cenaclului şi, drept urmare, a luat iniţiativa de a închina un număr al „Colecţiei" scrisului ştiinţifico-fantastic timişorean. Aşa se face că în numărul 396, cinci membrii ai cenaclului „H. G. WELLS", Doru Treta, Traian Ciuguianu, Cornel Stanciu şi din nou Marcel Luca şi Lucian Ionică, şi-au văzut povestirile publicate.

Lucrurile nu s-au oprit aici: Casa de cultură a studenţilor din Timişoara a hotărît să tipărească o culegere din povestirile tinerilor autori; volumul a apărut anul trecut cuprinzînd douăzeci şi unu de povestiri S.F.

O altă iniţiativă a Casei de cultură a studenţilor a fost tipărirea în două mii de exemplare a unui afiş conceput şi realizat de Sandu Florea, autor al unor povestiri, dar şi desenator înzestrat cu mult talent pus în slujba ficţiunii ştiinţifice.

Cenaclul s-a manifestat şi în alte activităţi pe linia înfăptuirii unei literaturi ştiinţifico-fantastice de calitate, precum şi a cultivării gustului pentru această literatură tinerească. Sînt convins că entuziaştii care s-au grupat în cenaclul „H. G. WELLS" vor avea şi în continuare mai multe şi mai frumoase realizări; paginile acestui fanzin, „Paradox", mărturisesc voinţa lor de a se afirma cît mai departe pe tărîmul science-fiction-ului.

OVIDIU ŞURIANU

SANDU FLOREA

INTERFERENȚE

— Ha, ha, hi!

Ozaa privea cu emoție cristalele cu care plecase la pescuit. Pulsau ritmic, semn că prinseseră ceva. Nu-i venea să creadă. De prea mult timp nu mai prinsese nici un pește...

Se scărpină cu ajutorul unui tentacul în vîrful umflăturii din dreapta, apoi aplecîndu-se, privi din nou, de astă-dată mai atent, spre cristalele pe care le scufundase în băltoacă. Într-adevăr, un pește mare se zbătea, gata să rupă învelișul albicios ce-l ținea prizonier.

— Ha, ha, hi!

— Iarăși! Ce-o fi cu asta?!...

Sunetele stranii pe care le auzi a doua oară, sfîrșiseră prin a-l irita. De unde-or fi venind?... Cele cinci tentacule din partea stîngă vibrară ușor, și Ozaa execută o întoarcere de treizeci și șapte de grade. Privi bănuitor de jur împrejur. Oare își bătea joc cineva de el? Nu. Nu e nimeni. Se scărpină încă o dată în vîrful umflăturii și pufăi nervos. Răsuflarea în contact cu atmosfera rarefiată, se transformă instantaneu în niște cristale roșii de toată frumusețea. „O să i le duc Zeenei", gîndi el. În gelul acesta poate o înduplec și-mi cumpără niște cristale noi de pescuit. Cu astea...

Întrocîndu-se, întinse întinse unul din tentacule spre îngrămădirea de cristale ce vibra ușor, învolburînd suprafața eleșteului.

— Ia să văd ce pește o fi și ăsta! Are o înfățișare tare ciudată!

— Ha, ha, hi!

— Ei, asta-i prea de tot!

Ascultă cîteva clipe nemișcat.

— Parcă...

Da. Acum era sigur. Sunetele acelea neobișnuite veneau din direcția peștelui. Scoase la iuțeală cristalele din băltoacă și le dezlipi cu atenție unul de altul. Peștele se zvîrcolea scoțînd mereu aceleași sunete stranii. În sfîrșit, îl imobiliză.

Era moale.

— Pfui!

Îl apucase greața.

— Pe legea mea, dar peștele ăsta e fierbinte!...

Nu putea suferi lucrurile calde. De cînd se știa totul în jurul său era rece și odihnitor, iar cristalele păstrau o răcoare permanentă, indiferent de anotimp. Numai uneori, la intervale mari, temperatura oscila cîteva grade, și atunci se simțea tare nenorocit.

Și acum?... Ce să facă cu peștele ăsta? Nu-i venea să-l atingă, dar gîndul că Zeena îl așteaptă să vină cu o pradă bogată, îl făcu să-și învingă scîrba. Hotărîndu-se, îl înșfăcă și-l duse în grabă lîngă un cristal destul de măricel, care-i servea drept adăpost ,atunci cînd era nevoit să-și petreacă nopțile în preajma eleșteului.

Privi captura. Era un pește cu totul neobișnuit. Pur și simplu nu strălucea. Dar ce i se păru și mai ciudat, era trupul lunguieț care se termina cu o bilă, pătată cu o serie de mici proeminențe al căror rost nu-l putea înțelege. Răsucindu-l pe toate părțile, observă niște excrescențe care-i atraseră atenția în mod deosebit.

Ah, iată totuși niște tentacule! Dar ce, astea-s tentacule?!... Și sînt numai patru!...

— Ha, ha, hi!

— Afurisit pește! Ce se mai zvîrcolește... Da potolește-te odată că încă nu te mănînc!

Deodată, peștele se ridică pe două din proeminențe, în timp ce pe celelalte două le agita mereu.

— Înapoi bestie! Ajutoooor! Ajutoooor!

Ozaa își simți umflăturile încreținu-se de supărare; nu mai putea suporta sunetele emise de pește. Îi strigă furios:

— Încetează odată, auzi?! Încetează!

Iritat, peștele se repezi și începu să-l lovească cu furie în cele două umflături. Zăpăcit, înghiontit, ametit, Ozaa bătu în retragere. „Astăzi, toate îmi merg pe dos", gîndi el. „Dacă a ajuns să mă bată un pește care are numai patru tentacule"...

*
* *

Paul era certat cu nevasta. Totul a pornit de la mașină. Neatent, trîntise portiera fără să prevadă urmările nefaste ale unui asemenea gest. A auzit doar un țipăt, apoi un potop de ocări și blesteme s-a revărsat asupra lui. Privind în urmă, și-a văzut nevasta țopăind într-un picior, ținîndu-se de celălalt cu amîndouă mîinile.

— Neisprăvitule, urla ea, ți-ai luat rabla asta ca să mă nenorocești ?!

În seara aceea, Paul s-a culcat în magazie.

*
* *

— Ha,ha, hi!...

Nina aprinse lumina și se uită cu ochii umflați de somn la ceas. Prin geamul deschis, aerul răcoros al nopții pătrundea în cameră, încărcat cu miresme de fîn proaspăt cosit.

— Ce-o fi găsind de rîs la ora asta ?

Adormise destul de tîrziu, din cauza loviturii de la picior. Nu era gravă, dar o sîcîia, producîndu-i o stare de permanentă enervare.

— Ha, ha, hi!...

Îi venea să explodeze de furie. E miezul nopții și dumnealui îi arde de rîs! Îmbrăcă în grabă halatul, deschise ușa, îndreptîndu-se spre magazia al cărei contur îndepărtat abia se ghicea printre castanii ce străjuiau curtea. Era cît pe ce să-i treacă pragul, cînd, niște zgomote neobișnuite o făcură atentă. Auzea un fîșîit continuu de paie scormonite și o respirație zgomotoasă de animal, întreruptă, din cînd în cînd, de hohotul de rîs — destul de ciudat — al lui Paul.

Se înfioră. Nu era obișnuită să-și piardă nopțile prin curte. Și zgomotele astea... Stătu cîteva minute ascultînd cu încordare. Nu se auzea nimic în afară de respirația regulată a lui Paul. Îi mai veni inima la loc.

Întredeschise cu prudență ușa și aruncă o privire înăuntru. Dinspre un morman de paie, aflate în mijlocul încăperii, auzea un fluierat ușor.

— Iarăși sforăie! De cînd i-am spus să-și scoată polipii!

Zgomotele acelea neobișnuite se declanșară din nou. În semiîntunericul ce domnea înăuntru, deslușii printre vechiturile aruncate la întîmplare ceva inform, deplasîndu-se de colo colo. Acel ceva se opri lîngă movila de paie și începu să o răscolească. Sforăitul încetă și rîsul lui Paul se auzi din nou. Parcă îl gîdila cineva.

— Ha, ha, hi!...

Deodată, auzi o bufnitură și un urlet îi îngheță sîngele în vine.

— Înapoi bestie! Ajutoooor! Ajutoooor!

Nu mai apucă să se ferească. Ușa, izbită cu putere, o lovi în frunte, proiectînd-o la cîțiva metri depărtare, printre straturile de flori din mijlocul curții. Amețise. Capul îi vîjîia, dar revenindu-și după cîteva clipe, încercă să se scoale... Atunci îl văzu pe Paul. Era agitat, gesticula și privea cu ochii holbați spre ușa magaziei.

— E cineva acolo! L-am văzut!... Un monstru! Un fel de caracatiță, cu zeci de brațe... Voia să mă gîtuie...

Vorbea sacadat și răgușit, ca și cînd ar fi trecut printr-o spaimă îngrozitoare. Nina se ridică în picioare și-l privi făcînd ochii mari.

— Ce monstru?! Unde?.... Vino-ți în fire omule!...

În clipa aceea, un foșnet ușor răzbătu din interiorul magaziei. O mogîldeață întunecată se mișca prin mormanul de paie, împroșcîndu-le în toate părțile.

Paul începu să gesticuleze iarăși:

— Uite-l!... Să știi că iese!...

Nina încercă să străpungă cu privirea întunericul din magazie, neputîndu-și stăpîni un fior de teamă. Își aminti de sunetele acelea ciudate...

În pragul ușii apăru o siluetă întunecată. Urechile clăpăuge, acopereau doi ochi mici și neliniștiți. Nina privea arătarea ce se foia nehotărîtă în ușa magaziei, apoi, dezmeticindu-se, izbucni în rîs. Se apropie de animal și începu să-l lovească cu o nuia găsită în apropiere.

— Pleacă jigodie! Hai, treci la locul tău!

Paul privea împietrit spre animalul care, încolțit, guița de-ți asurzea urechile.

— Nu, nu se poate, bolborosi el, doar l-am văzut...

*
* *

Pe Ozaa zorile îl găsiră lac de sudoare. Stătu cîteva clipe buimac, apoi își pipăi trupul, încredințîndu-se că nu are nici o vînătaie și că toate tentaculele sînt la locul lor. Respiră ușurat. „Uf! ce vis îngrozitor!..." Sculîndu-se cu greutate dintre cristalele care-i serviseră drept culcuș, se îndreptă mahmur spre baie, unde își spălă cu grijă tentaculele, pînă ce-și recăpătară strălucirea lor obișnuită. Apoi, mormăind înfundat, își făcu de lucru în colțul unde zăceau uneltele lui de pescuit. Apucă în lehamite trei dintre ele și o porni spre eleșteul care se zărea sclipind în depărtare.

MARCEL LUCA

PLANETA FĂRĂ PTERODACTILI

I

Sfîrşind descifrarea ultimelor fotografii ale planetei, Liana alese cîteva dintre ele, desfăşurîndu-le în mînă ca pe un evantai la care privi îndelung. Făcîndu-şi vînt cu piciorul, se roti de cîteva ori cu fotoliul pivotant, oprindu-se în cele din urmă cu faţa spre interior ; se ridică în picioare şi, după cîţiva paşi dansaţi, ajunse în mijlocul încăperii.

— Ce spuneţi „băieţaşi", dacă eu ghicesc la ce vă gîndiţi cu toţii, fără excepţie, în clipa asta ? !

Cei trei bărbaţi ridicară capul.

Liana le zîmbi cu oarecare inocenţă :

— Să fiţi cavaleri şi să recunoaşteţi că am avut dreptate : vă gîndiţi că planeta ar putea fi ... cît de cît populată, da, populată cu o faună deosebită, stranie şi ... pe undeva, în secret aţi dori să faceţi conversaţie cu preun pterodactil înzestrat cu raţiune ! V-am prins ? ... se alintă ea. Ce-ar fi să-i spunem chiar „Planeta Pterodactililor" ? !

Bărbaţii izbucniră în rîs ; era un moment neprevăzut de destindere.

— Ai dreptate, cel puţin în ceea ce mă priveşte, şi, cum văd că nimeni nu neagă, înseamnă că faci constatări mai eficiente decît psihoanalizoarele doctorului Svoboda, rosti Selino, ridicîndu-se şi cuprinzîndu-şi soţia pe după umeri pentru a privi fotografiile.

Mic de statură şi foarte brunet, pigmentat ireversibil de soarele Adriaticei, la cei patruzeci şi cinci de ani ai săi, fiind întruchiparea bonomiei şi jovialităţii medicului de astronavă, aşa cum l-au construit filmele ultimului secol, cu singura pretenţie pe care o impunea oricui, şi ar fi extins-o şi asupra documentelor de identitate pentru a i se spune „nene" Svoboda, doctorul, mimînd extazul, întrebă din fotoliul său :

— Ei fetiţo, pînă una-alta „băieţaşul" cu psihoanalizoarele te declară instrument de rezervă şi te roagă să-i comunici de la ce premisă ai pornit pentru a ajunge la o astfel de victorie ... hm ... absolută ?

— Atmosfera atît de bogată în oxigen, în ...

— Mde ... Au mai fost şi alte planete cu atmosferă !

— Atmosfera, gravitaţia destul de redusă, lipsa centurilor de radiaţii nocive, distanţa optimă faţă de astru, testele fotometrice care ...

— Am capitulat, am capitulat, se apără doctorul ridicînd mîinile deasupra capului şi izbucnind în rîs.

Comandantul Eino îşi desprinse cu greu ochii de pe silueta zveltă a Lianei, care, rezemată de umărul lui Selino, privea fotografiile, plecîndu-şi mult spre ele faţa aproape palidă, în contrast cu părul scurt, negru, cu irizări albăstrii.

„Cu toată perspicacitatea ei, numai faptul că o iubesc nu-l poate ghici", gîndi el cu tristeţe.

Eino încerca de fapt să se mintă. Îşi dădea seama, din rezerva tot mai accentuată a Lianei, rezervă exprimată cu delicateţe, cu compansiune chiar, că totuşi privirile sale lungi fuseseră observate, că rigiditatea lui forţată faţă de ea era interpretată cu flerul acela specific al femeilor la adevărata sa dimensiune. Îi era ruşine de el, de prietenul său, de ea ...

Ordonă scurt :

— Selino, controlează din nou pe toate benzile de frecvenţă dacă există vreo activitate radio !

Îndreptîndu-şi privirea spre ecranul radiosondei, Eino vedea aceleaşi semnale codificate ale unui relief care nu spunea nimic deosebit şi reflexele chipului său prelung, cu ochi încercănaţi.

Lucrau cu toţii în tăcere.

„Bip"-uri mai lungi sau mai scurte, mai ascuţite sau mai voalate, plămădeau concertul straniu care alături de izbucnirile intermitente, roşii, verzi şi albastre ale semnalelor de pe contoarele montate în panouri, au fascinat întotdeauna, copleşindu-l pe cel care a pus pentru întîia oară piciorul într-o astronavă.

Lansarea staţiei automate se realiză în condiţii bune. Pe ecranul central stăruia acum, din ce în ce mai mare, masa întunecată, turtită puternic, a planetei, aureolată de „hallo"-ul luminiscent al atmosferei.

Astronauţii priveau cu emoţie nedisimulată covorul compact de nori roşcaţi, spre care aveau senzaţia că înaintează ei înşişi. Imaginile se răsturnară, contrastele deveniră mai puternice — staţia intra în atmosferă prin ricoşeu aerodinamic — apoi, din nou goana spre planetă, iar imaginile răsturnate şi, din nou, căderea.

Deodată, un flash intens săgetă ecranul, care se întunecă rapid.

Selino, dezmeticindu-se primul, se repezi la un bloc auxiliar şi, apăsînd febril pe claviatură, obţinu imaginea acum depărtată a planetei, de la unul din teleobiectivele astronavei.

— O explozie atomică! strigă Liana, ducîndu-şi mîinile la gură, într-un gest de supremă uimire.

Nu-i răspunse nimeni. Selino transfocă cum putu mai bine zona unde explodase staţia. Imaginea prezenta toate caracteristicile unei explozii nucleare mici în straturile superioare ale atmosferei.

— Pregătiţi încă o sondă automată! Trebuie să ne lămurim, zise în sfîrşit comandantul.

II

— Nu, nu poate fi vorba de o civilizaţie care să ne egaleze, cu atît mai mult, de una care să ne depăşească, stărui Eino, frămîntîndu-şi cu gestul lui caracteristic părul blond.

Doctorul, care nu se mai mişcase din fotoliul său, se ridică în fine şi începu să se plimbe alene de colo-colo. Privind-o pe Liana, părea că i se adresează numai ei.

— N-am înregistrat nici o activitate radio organizată, nu-i aşa?! Şi-atunci, cum s-a realizat, după voi, dirijarea proiectilului nuclear pînă la impactul cu staţia noastră automată?

— Dumneata ce crezi? sări nerăbdător Selino.

Nenea Svoboda, aidoma tuturor doctorilor din universul raţional care-şi rostesc diagnosticul, îşi scoase ochelarii, îi şterse şi-i aşeză din nou pe nasul lui negricios.

— Au folosit probabil un sistem biocibernetic comandat, dacă vreţi... te-le-pa-tic!

— O fi fost o armă absolut autonomă, îndrăzni să sugereze Liana.

Doctorul o privi sever.

— Oamenii ăştia probabil nici nu au un limbaj sonor! explodă Selino; vă daţi seama cît de mult se simplifică tentativa unui contact nemijlocit, deoarece...

Nenea Svoboda se întoarse spre el întrerupîndu-l:

— Ei bine, oare capacitatea de comunicare telepatică nu presupune un stadiu superlativ de civilizaţie?

— Nu, n-aş crede, exclamă Eino. Cu siguranţă că asta e natura lor dintotdeauna; o confirmă chiar posibilităţile tehnice de care dispun.

— Aşa e, nene Svoboda. Exploziile atomice pe care le-am văzut ţin de „primitivism", dacă nu te supără formula, rosti Liana, fixîndu-l pe doctor cu ochii ei strălucitori.

— Hm, pufni acesta, ce vă face să credeţi una ca asta? Prea vreţi să acordaţi totul cu legile care au fost valabile, poate doar pentru noi...

Eino răspunse zîmbind:

— Logica. De altfel, e o logică „elementară" (sublinie, nu fără puţină răutate, ultimul cuvînt). Gîndiţi-vă la nivelul scăzut al radioactivităţii atmosferei dinaintea exploziilor şi la cel actual. Nu au fost explozii de proporţii, dar la dimensiunile planetei înseamnă totuşi ceva; ceva suficient se deterioreze chiar un anumit echilibru, biologic să zicem. Dacă ar fi fost folosit de un dezintegrator atît de eficient şi de „curat", ca cele de care dispunem noi, asemenea consecinţe ar fi fost evitate. Dar, ca să ajungi la dezintegratorul nostru trebuie să parcurgi mai multe etape, între care fuziunea nucleară e un început obligatoriu...

Doctorul se scărpină în cap, nehotărît să cedeze.

— De ce-au ajuns atunci la o asemenea „soluţie-bumerang"? Ca să nu mai vorbim de efectul unui răspuns din parte-ne, aflaţi „în legitimă apărare". Ne-au distrus în fond două staţii automate!

— Imposibil! Eino clătină hotărît din cap. Securitatea navei a absolută. Nu ne poate atinge nimic. Şi-apoi, am putea ajunge la situaţia de a distruge o civilizaţie inferioară nouă. Nu sîntem conchistadori galactici, doctore!

— Se pare că debarcarea pe planetoid înseamnă o catastrofă pentru Ei, dacă reacţionează atît de violent, interveni Selino. De altfel, am o bănuială. Eino, dă-mi o capsulă individuală şi lasă-mă să cobor... Furnici, lăcuste sau cum or fi arătînd, trebuie să ştim cît mai repede.

— Nici nu mă gîndesc! Vom pleca în curînd spre Pămînt; acolo se vor lua toate măsurile necesare pentru realizarea unui contact cu cei de pe planetă. E mai bine aşa...

III

Cînd încetară semnalele sonore ale complexului de alarmare, Liana şi doctorul Svoboda tocmai se ciocneau în uşa centrului de comandă. Intrară gîfîind, cu inimile palpitînd încă din pricina alergăturii pe coridoarele lungi ale astronavei.

Eino îi aştepta în picioare. Cum stătea în mijlocul încăperii, înalt, slab, cu părul blond care-i decolora realmente figura, neajutorată şi aşa de reflexele molatice ale ochilor de un albastru incert, spălăcit aproape, comandantul părea mai degrabă un adolescent nehotărît decît şeful unei expediţii cosmice. Dar, dacă fizionomia îl dezavantaja, vocea energică şi calmul său imperturbabil restabileau întotdeauna echilibrul.

Înainte ca cei doi să pună vreo întrebare, Eino îi informă:

— Selino s-a catapultat cu o capsulă spre planetă!

Liana păli îngrozitor; căută cu ochii spre ecranul de control şi Eino observă.

— Se pare că deocamdată refuză să ia contactul cu noi.

Doctorul, încă înfiorat de modulaţiile metalice ale sirenelor, se ghemui într-un fotoliu.

— Cum de i-a reuşit „evadarea"? întrebă el, în timp ce-şi controla pulsul.

— Deconectînd sistemul parţial de alarmă, a putut desigila compartimentul capsulelor. Alerta a declanşat-o ordinatorul centrului de comandă simultan cu lansarea pe care a identificat-o ca un accident, odată ce nu i se ceruse asistenţa necesară dirijării şi urmăririi, explică Eino cu glas neutru.

Pe unul din ecranele secundare, începură să alerge fişii luminoase; după cîteva secunde se stabiliză imaginea planetei spre care aluneca, într-un unghi larg, un punct minuscul. Videolocatoarele interceptaseră capsula.

Toţi trei priveau încordaţi punctul roşcat care devenea tot mai şters, confundîndu-se din ce în ce cu straturile cenuşii-argintii ale atmosferei. Imaginea fu întreruptă automat şi înlocuită cu caroiajul radiolocatoarelor clasice, ale căror desfăşurări de un alb perlat, se roteau, notînd neobosite azimutul, distanţa, altitudinea.

Eino vorbi ca pentru sine:

— Îl vor lovi dintr-un moment în altul, iar noi nu mai putem lua nici o măsură!...

Aşteptau din ce în ce mai crispaţi explozia previzibilă. Liana, tot în picioare, nu-şi dezlipea ochii de pe aparate, ţinîndu-şi împietrită, ca la o rugăciune, mîinile împreunate la piept.

Capsula cobora spre sol din ce în ce mai mult. Cînd cifra roşie marcă o sută de metri, doctorul sări în sus, într-un entuziasm spontan şi, fără îndoială, necuvincios pentru momentele acelea de încordare, de nesiguranţă:

— Gata! Nu i se mai poate întîmpla nimic! Am înţeles ce-a vrut să spună... Liana, comandante, a avut dreptate! Le-a spus furnici. Ha, ha, ha! Lăcuste! Păi nu vă daţi seama că sub o sută de metri nu i se mai poate întîmpla nimic?!

Liana şi Eino îl priviră consternaţi, amîndoi intuind deodată semnificaţia frazelor niţel incoerente ale doctorului, care continua:

— ... Ce să i se-ntîmple? Sînt nişte gîngănii mărunte şi firave şi voi mai „vreţi" o explozie sub o sută de metri, care i-ar face una cu pămîntul?! Ha, ha, ha... Rîdea în hohote, deconectîndu-se de tensiunea deosebită care-l copleşise aproape tot atît de mult ca pe Liana.

Glasul lui Selino interveni prin surprindere. Întoarseră capul spre ecranul central, unde Liana îşi văzu soţul care zîmbea cu ochii mijiţi mult, cu buzele cărnoase răsfrînte copilăreşte.

— Eino, cînd vom ajunge pe Pămînt, mi se va interzice să mai zbor, dar orice sancţiune aş suporta, zău că o să merite. Prieteni, am descoperit o lume!

— Sînt tare mici, Selino? strigă doctorul.

— Da, cred că da, încuviinţă Selino, zîmbind mereu.

— Dă-ne imagini, ceru comandantul emoţionat deopotrivă cu ceilalţi.

— Exclus acum. Rămîne pe data viitoare, cînd nu voi obţine capsula prin efracţie — chipul i se înnegură — am luat-o din pricina grabei pe cea aflată în revizie. Nu numai că n-am teleobiective, dar nu voi avea combustibil suficient nici pentru a mă întoarce...

Eino se precipită spre ecran:

— Nu face nimic, aterizează, şi în scurtă vreme te recuperăm!

Selino nu mai zîmbea; părea nervos, cu atenţia împărţită între dialogul cu cei de pe astronavă şi ceea ce vedea în jurul lui.

— Ascultaţi, zise el cu glas aspru, ascultaţi cu atenţie! Planeta este suprapopulată... E locuită, pur şi simplu, la centimetru pătrat. Nu ştiu cum arată fiinţele acestea, fără îndoială raţionale, dar zboară împrejurul meu în nave discoidale foarte mici. Cîteva dintre ele, în timp ce coboram, au montat o instalaţie pe blindajul capsulei. Din momentul acela am realizat contactul... Acum îmi transmit telepatic, în mod constant, să nu aterizez. Numai pe cei cîţiva metri pătraţi pe care i-ar ocupa capsula, aş strivi un oraş cu cîteva milioane de locuitori, ca să nu mai vorbesc de aria mult mai mare, afectată de şocul mecanic, caloric şi toxic pe care l-ar produce motoarele de frînare...

Eino înţelegea prea bine ce înseamnă asta. În calitatea sa de comandant ar trebui să-i ceară să se înalţe cu ultimele rezerve de combustibil, şi, undeva sus, cît mai sus, să se autoanihileze... Dar

Liana? Cum îl va privi atunci Liana? Da, fără îndoială, raţional, îi va da dreptate, e şi ea o „zburătoare", dar, în momentele ei de disperare, de singurătate, nu-l va socoti un rival care, într-un moment dificil, fără să mai caute o şansă, a hotărît rezolvarea aceasta groaznică, ireversibilă?...

Pentru prima dată în cariera sa, comandantul Eino era ceea ce părea — un nehotărît.

Liana, cu ochii răvăşiţi de temeri, din locul de unde nu se mişcase nici cu un pas de la începutul acestui coşmar, găsi puterea de a-l chema:

— Selino, Selino, ascultă-mă! Caută totuşi un loc de aterizare! Nu se poate, izbucni deodată ascuţit, nu se poate, Selino, să nu fie pe planeta asta blestemată un pustiu, un ocean, munţi măcar. Trebuie să cobori, Selino! Trebuie...

— Exclus, răspunse Selino. Într-un fel, sînt fiinţe ca şi noi, Liana. M-ar fi putut distruge înainte de a intra în atmosfera densă, aşa cum au făcut cu staţiile automate. Au înţeles însă că la bordul capsulei e un om! Eino, spune-mi ce să fac?

— Măreşte altitudinea, măreşte-o pînă hotărîm cum procedăm. Se întoarse spre cei doi: Ce spui doctore?

— N-avem dreptul... dar, hotărăşte comandante... Selino va înţelege şi el. Desigur...

Selino comunică:

— Altitudine maximă posibilă. „Piticii" îmi transmit că au înţeles situaţia. Eino, spune-mi totuşi ce trebuie să fac! Extraordinar, Eino, „piticii" îmi indică o zonă cu o densitate mai mică... Două milioane şi ceva de „suflete"!

Eino se simţi eliberat. Era o rezolvare pe care Ei o hotărîseră; el o ratifica doar:

— Aterizează! Şi comunică coordonatele!

Şi-atunci, din colţul unde stătea aproape uitată, Liana alergă, cu părul negru răvăşit pe obrajii palizi şi scăldaţi în lacrimi, atinse cu mîinile într-o mîngîiere fugară materialul transparent şi rece al ecranului, dincolo de care se aflau ochii cenuşii ai soţului ei şi strigă cu furie aproape:

— Distruge-te, Selino! Distruge-te!

Eino şi doctorul îl auziră pe Selino murmurînd: „două milioane şi ceva de suflete...", dar Liana, plîngînd sălbatic, văzu doar buzele iubitului murmurînd, şi chipul lui risipindu-se apoi în cioburile de lumină ale exploziei, peste care ecranul aşternu întunericul — faţa vizibilă a neantului.

VITAMINĂ PENTRU IMAGINAŢIE — PATRU PASTILE S.F.

1. EVADARE

— Poate ar fi mai bine să ne întoarcem, zise femeia, mai mult pentru a-i încerca hotărîrea.

— Acum e prea tîrziu — murmură el; ne vor distruge dacă o facem...

Femeia se lipi mai strîns de umărul solid al bărbatului care scruta cu îndărătnicie munţii liliachii ce se zăreau vag în depărtare.

— Oare... oare sîntem într-adevăr primii care cunoaştem dragostea? întrebă ea din nou.

— O ştii prea bine: dacă scăpăm, se va naşte o nouă lume...

Cu pas egal, elastic, fără efort evident, se depărtau de Marele Oraş care împurpura orizontul cu jerbele-i de lumini, cu uriaşele cupole incandescente.

*

— Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei. Apel către toate brigăzile heliopurtate: Interceptaţi de urgenţă roboţii M-I-23 şi EN-24, evadaţi din sectorul Sigma-10. Atenţiune! Aici Centrul de Coordonare al Poliţiei...

2. MESAJUL

Sfera metalică, ce fusese găsită în condiţiuni atît de neobişnuite, a fost confiscată de către Administraţie, pentru a fi studiată în cel mai deplin secret în laboratoarele de specialitate ale Marinei militare.

Sesizată de presa opoziţiei, opinia publică s-a manifestat cu multă efervescenţă pentru deconspirarea cercetării obiectului, vehiculîndu-se ideea de principiu, potrivit căreia problema nu e legată numai de securitatea naţională, ci de cea a întregii umanităţi.

Formidabila campanie dezlănţuită de presa mondială, precum şi manifestaţiile care au asediat pur şi simplu sediul prezidenţial, au silit guvernul să solicite prin intermediul Organizaţiei Mondiale colaborarea a o sută de înalte personalităţi ştiinţifice din străinătate.

După efectuarea unui program complex de studii preliminare, s-a trecut la secţionarea sferei cu un laser special, în faţa camerelor de televiziune.

Întreaga omenire a urmărit cu sufletul la gură cum braţele mecanice, conduse din spatele unui panou superizolant, au început să deşurubeze capsula aflată înăuntrul sferei, scoţînd la vedere o panglică metalică, pe care era imprimat în principalele limbi de circulaţie internaţională, următorul mesaj: „CINE V-A DAT VOIE?"

3. CONSECINȚE

Robotul îl conduse politicos pînă în fața biroului, apoi dispăru neobservat, cu rutina unui valet desăvîrșit.

Bătrînul își adună mîinile tremurînde pe hîrtiile răvășite înaintea lui și-l chemă cu voce șoptită, de teama unui nou acces de tuse :

Apropie-te, tinere. Așa ... nu văd prea bine, dar deslușesc totuși ceva cunoscut în fizionomia dumitale . Cu ce te pot ajuta ?

Acesta ezită o clipă, apoi rosti :

— Doresc să mă instalez în apartamentul de la etaj și ...

— Nu mai continua tinere, îl întrerupse bătrînul, ridicînd mîna scheletică. Apartamentul a fost al tatălui meu. A plecat demult cu prima astronavă fotonică, pentru a determina unele consecințe ale teoriei relativității. De altfel, trebuie să cunoști și dumneata Istoria, așa că știi de lansarea „AXIOMEI-01"? !

— Desigur ...

Stăpînită prea mult, tusea atacă prin surprindere, cu violență, lăsîndu-l pe bătrîn aproape sfîrșit, pe unul din brațele fotoliului. După ce se răcori cu puțină apă, glasul șoptit continuă :

— Cît timp mai trăiesc, în camera tatălui meu nu va locui nimeni ...

— Dar înțelege că m-am întors, fiule ! izbucni tînărul.

4. PARALELE

Misiunea era pe sfîrșite. Omul-broască se simțea istovit. Și el, și ceilalți oameni-broască chiar și „coordonatorii" de pe elicopterele de recuperare își dădeau seama cît de inutilă e căutarea asta : era ceva necurat la mijloc — nu fusese găsit nici unul din trupurile celor douzeci și trei de specialiști de la laboratoarele secrete de pe insulă.

„Ce le-o fi venit să sară, așa, pe nepusă masă, în ocean ?" își muncea mintea omul-broască, în timp ce răscolea cu vîrful armei algele de la baza unui conglomerat coralier. Cîrduri de peștișori mărunți, colorați violent, țîșneau speriați, pierzîndu-se dincolo de umerii săi. Într-o falie nu prea adîncă, doi pești mari stăteau unul lîngă altul, ca două torpile cenușii, aproape nemișcați.

Apropiindu-se, îi împinse încet, dar ferm, pentru a putea cerceta falia. Cu mișcări lenețe, docili, peștii se urniră, alunecînd cu boturile lor monstruoase prin fața măștii omului-broască, care privindu-le ochii apoși, inexpresivi, se întreba „de ce oare imbecilitatea are nevoie de un trup atît de mare ?" ...

— Ai înregistrat cît de defectuos gîndește ? Și tu voiai să-l achiziționezi ! — îi zise celuilalt peștele din dreapta.

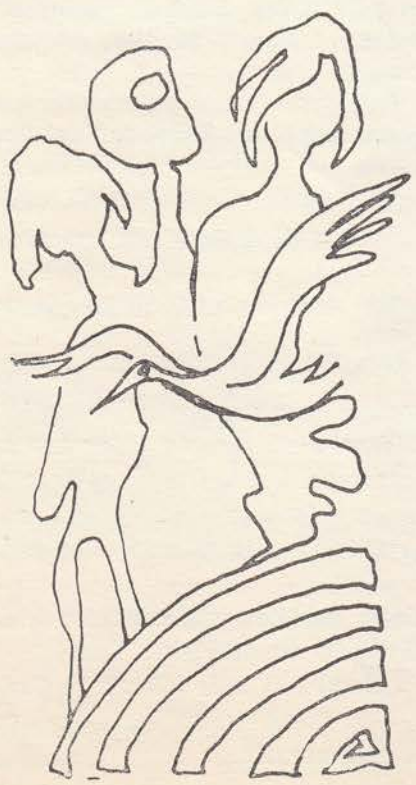

CONSTANTIN BASARAB

MINIATURI

1.

O planetă
necunoscută
s-a ciocnit cu un vis ;
și un pescăruș
a început brusc să vorbească
de extratereștrii ...

*
* *

2.

În noapte,
un mesaj telepatic
și-a greșit adresa ;
... și cît de frumoasă era
venusiana ...

DORU TRETA

GRAFICUL

Tablă neagră, dungi murdare ca niște urme de melc, linii albe, roșii, pete, așteptîndu-și sensul.

Maestrul se trase cîțiva pași înapoi și privi cu atenție.

— Mai aducem un grafic, hotărî el. Discipolul puse mîna pe burete, martor mut al atîtor insuccese, pe care le ascundea cu pudoare în umezeala lui scîrboasă de parazit al erorilor.

— Stai! Nu șterge! Îl facem peste acesta. Discipolul, de uimire, rămase încremenit, cu mîna în care ținea buretele, în aer.

Pe acealeași axe de coordonate — reperele exactității — desenară un nou grafic, animați de speranțele reînnoite și cu oboseala diminuată de beția creației. Punctele de intersecție a curbelor le colorară în roșu, celelalte părți — în albastru și verde. Pe alocuri, Discipolul puse puncte galbene, după indicațiile Maestrului. Pete, linii și culoare — un tablou policrom străin, rece și abstract, totuși cu interpretări atît de concrete. Tăceau subjugați poate de simțul artistic deșteptat de monotonia cifrelor, în detrimentul celui științific.

— Nu văd soluția, murmură Maestrul mai mult pentru sine. Cînduri, îndoieli, speranțe pentru a cîta oară frînte! Poate că nu mai era el în stare... Poate că acest tînăr... Zîmbi: mai are mult de învățat.

— Și dacă problema nu are nici un rezultat? se pronunță, cu îndoială Discipolul, privind întrebător la învățătorul său. Spiritul de matematician al acestuia se revoltă. Orice întrebare are un răspuns! Nici nu se poate altfel. Dacă n-ar fi așa, matematica n-ar avea nici un sens. Pot fi greșite datele, metoda, dar... Da, metoda, aici s-ar putea ascunde cauza insuccesului. Atîția ani muncise la ea, iar acum, cînd, prin intermediul Soluției, aștepta confirmarea ei... Nu! Ar fi prea crud! Crud? Logica, cu legile ei rigide, nu ține seama de sentimente, oricît de nobile ar fi ele. Cu tot orgoliul său de cercetător, ar trece peste munca sa de ani, în care își pusese atîtea speranțe; metoda, își dădea bine seama, nu este decît un mijloc, scopul final fiind găsirea Soluției, pe care o aștepta-seră cu teamă și speranță atîția înaintea lui. Știa că pentru un om de știință nu este mai nociv decît ținerea încăpățînată pe aceeași poziție, datorită nemișcării, ocolită de valurile noului. De multe ori învățăm mai mult din greșelile altora decît din succesele lor, care, oricum sînt trecătoare, ascunzîndu-se sub stratul tot mai gros al realizărilor generațiilor următoare. Unitatea contradictorie dintre pozitiv și negativ, din care țîșnește progresul, reiese în știință mai mult ca oriunde.

Uitîndu-se la tablă, se aplecă instinctiv de parcă din această poziție, ar putea să vadă sub grafic; și atunci, îl străfulgeră o idee.

Vorbi încet, rar, aproape nesigur:

— Pînă acum am desenat pe tablă, adică în plan. Dacă am face același lucru în spațiu?!

— În spațiu?

— Exact!

Discipolul era nedumerit. Pentru un desen în plan îți trebuie un suport: tabla sau hîrtia dar în spațiu...

Maestrul, cu speranțele renăscute — poate, totuși, metoda lui în noile condiții, își va dovedi eficacitatea — reîncepu (a cîta oară?) munca.

Urcați pe scaune, băteau cuie la distanță egală în pereți, tavan și podea. De cuie legară sfori bine întinse, suportul viitorului grafic. Maestrul descompuse problema în mai multe componente a căror intersecție trebuia să dea SOLUȚIA. Treaba nu mergea chiar așa de bine cum ar fi vrut. Materialele nu erau corespunzătoare, dar altele nu avea. Unele fire nu stăteau în poziția cerută, trebuiau întărite cu sîrmă sau alte fire, ceea ce făcea ca mișcarea prin cameră să fie tot mai dificilă. Umblau cu multă grijă ca nu cumva să rupă ceva. Unele părți, pentru a le putea distinge mai ușor, le făcură din lînă colorată.

Se auzi o bătaie în ușă. Maestrul, din obișnuință, deschise gura pentru a da aprobarea cerută de acele bătăi discrete, dar țipătul Discipolului îi omorî cuvintele pe buze.

— Ușa, strigă acesta, arătînd cu mîna spre cele cîteva cuie bătute în partea de sus a ușii și care susțineau o parte a graficului. Un singur gest — și toată munca lor s-ar fi prăbușit.

Era menajera care venise să anunțe că masa este servită.

Foame le era la amîndoi, dar ... ştiinţa înainte de toate!

Dacă munca continua tot în ritmul acesta mai aveau mult de aşteptat pînă ce graficul va fi gata. Locul strîmt, ce le rămase, îi făcea să se încurce unul pe altul. Maestrul ceru menajerei să taie uşa cu ferestrăul pe la jumătate, fără a o deschide. Aceasta, cu toate că era contrariată, se execută. Deschiseră partea de jos a uşii şi pe acolo ieşi Discipolul, care, credea Maestrul, în condiţiile actuale mai mult l-ar fi încurcat; locul era atît de strîmt.

Rămase singur. Muncea cu îndîrjire.

Treptat, se lasă întunericul. Încercă să lucreze mai repede, mai cu spor, dar oboseala care-i măcina siguranţa mişcărilor, îl obliga să fie mai atent, dar, încordat la maxim, era gata să cedeze printr-un gest necontrolat — tremurul mîinilor. Însă, dorinţa de a cunoaşte soluţia îi ţinea voinţa treză. Simţea că mîinile încep să-i amorţească, dar căuta să nu bage în seamă senzaţia neplăcută. Se amăgea singur zicîndu-şi că dacă ar fi putut ieşi — noile fire nu-i permiteau să se apropie de uşă decît cu riscul distrugerii graficului — ar fi amînat totul pe a doua zi. Buricele degetelor, intens persecutate de ciocan, îl dureau. Îi era sete, dar paharul nu putea trece pe sub firele negre din dreptul uşii. Avea impresia că în ochii împăienjeniţi avea nisip ce-i jena fiecare mişcare a globilor oculari şi, totuşi, continua să lege firele roşii, galbene, verzi, ce se mişcau, sau poate nu se mai ţinea el bine pe picioare — asemeni unor şerpi de foc, ameţindu-l. Trebuia să umble cu mare grijă. Orice mişcare pripită se putea termina cu un dezastru. SOLUŢIA, care la început i se păruse atît de importantă, acum, prin prisma oboselii, i se părea minoră. Glasul egoismului său, poate al instinctului de conservare îi spunea că el, ca om, e mai important decît orice problemă chiar dacă... Argumentele renunţării se acumulau apăsîndu-l tot mai mult spre fotoliu. Nu mai ştia de cînd lucra, avea impresia că e condamnat să-şi petreacă toată viaţa între gratiile propriului grafic, construit de el cu atîta migală, şi care acum se întorcea împotriva lui. Epuizat, se lăsă să cadă în fotoliu, înşelîndu-se că a uitat de riscul ruperii braţelor de caracatiţă ce-l înconjurau posesiv. Minune, nu se rupse nici unul! Ar fi dorit să doarmă. Nu ştia dacă graficul e gata sau nu. Îl alungase din gîndurile sale. Deschise ochii. Tresări. Din locul în care era, zări SOLUŢIA. Interferenţa curbelor încolăcite în aer îi oferea ceea ce mulţi înaintaşi căutaseră în zadar. Acum înţelegea importanţa SOLUŢIEI. Merita tot sacrificiul pentru rezolvarea ei. Munca lui nu a fost în zadar. Satisfacţia îl făcea să uite de oboseală. Dintr-un gest reflex vru să se scoale şi să ia de pe masă o hîrtie şi o pană de scris, dar tentaculele graficului îi refuzau orice mişcare. SOLUŢIA era mare şi complexă. Îşi dădea seama că nu putea ţine minte. Era bătrîn. Ce folos că acum vede SOLUŢIA dacă, mişcîndu-se, ea ar fi dispărut pentru totdeauna. Îşi construise singur colivia în care se zbătea în propria-i nemişcare. Inutilitatea muncii sale îl dobora. Speranţe, muncă idei, vise, încercări, grafic, singuratate, eşec, oboseală, bătrîneţe. Închise ochii. Îşi întinse picioarele şi adormi. Nu apucă să vadă că acest ultim gest al său îi distruse graficul care, răzbunător, luă soluţia cu el în acel morman inform de fire şi bucăţi de sîrmă.

Cu toate că Doru Treta a manifestat unele rezerve legate de oportunitatea publicării „Graficului", dat fiind discutabila sa apartenenţă la S.F., am inserat această interesantă parabolă, pentru atmosferă, ale cărei principale caracteristici ne sînt totuşi familiare.

(N. Red.)

TRAIAN CIUGUIANU

FLOAREA SOARELUI

Eram înaintea ultimului sector pe care trebuia să-l cercetez, cînd s-a produs incidentul acela care m-a urmărit de atunci pe toate planetele pe care am mai lucrat.

De luni de zile nu mai văzusem pe planetă decît stînci. Știam să le diferențiez foarte bine, puteam să deosebesc două roci de compoziție foarte apropiată la fel de bine ca și meticuloasele mele aparate. Stîncile, piatra, roca deveniseră peisajul necesar, deveniseră cadrul muncii mele.

Iar acum, cînd mai avem cîteva zile pînă la plecare, în fața mea răsărise o floare. O floare absurdă.

Eram sigur că planeta nu-i poate oferi ospitalitate dacă era străină, iar dacă era autohtonă trebuia să fie produsul unei evoluții ale cărei urme nu existau. După toată știința mea, nu trebuia să existe.

Singură și urîtă, de un galben strident și totalitar, se încăpățîna să se opună științei mele, cîștigată cu atîta trudă.

Prima mea reacție a fost de a controla, de a ști exact dacă nu am de-a face cu o farsă, un miraj sau, pur și simplu, un joc extraordinar al fanteziei pietrei. Nu, după toate aparențele, avem de-a face cu o floare, mi se părea și cunoscută de undeva. Aparatele înregistrau același unic paradox. Nu mai aveam decît să-i ating petalele mari cu nervuri paralele și galbene, de un galben nichelat, strălucitor .Am întins mîna aproape tremurînd de emoție către acele petale fascinate, frumoase în raport cu pustiul de piatră, cu cele cîteva luni trăite aici în deșert.

Am simțit-o, nu era de piatră, era vie și a tremurat îndelung după ce mi-am retras mîna.

A început un fenomen paradoxal de micșorare. Parcă vedeam un film rulat de mii de ori mai repede, în sens invers cu dezvoltarea normală a acestei flori. Oare cu aparatele mele puteam să-i opresc pieirea provocată de această mică atingere?

N-am încercat s-o opresc. De luni de zile trăisem între aparate, dădusem ordine, programasem, condusesem o mică lume de metal complicată și disciplinată. Și iată că aici, acum, găsisem un tovarăș, un camarad — o floare, care avea dreptul să se împotrivească, se supăra pe mine că o deranjasem, care mă dojenea din involuția ei pentru impertinența mea. Priveam fascinat cum se retrage sub o stîncă. Poate acum ajunsese o sămînță sau poate a dispărut complet.

Știam că era de datoria mea s-o studiez, s-o explic, să-i vorbesc lumii despre ea, s-o opresc, să fie a noastră, a lumii raționale, care transformă planetele pustii în paradisuri. Dar, nu. Trebuia să rămînă poarta mea către lumea necunoscută, prin care să intru oricînd netulburat în lumea viselor, trebuia să rămînă secretul meu, pentru totdeauna al meu, era răsplata mea, dăruită de acest univers pentru munca mea, pentru singurătatea mea, pentru condiția mea.

Sau poate acesta era prețul morții mele.

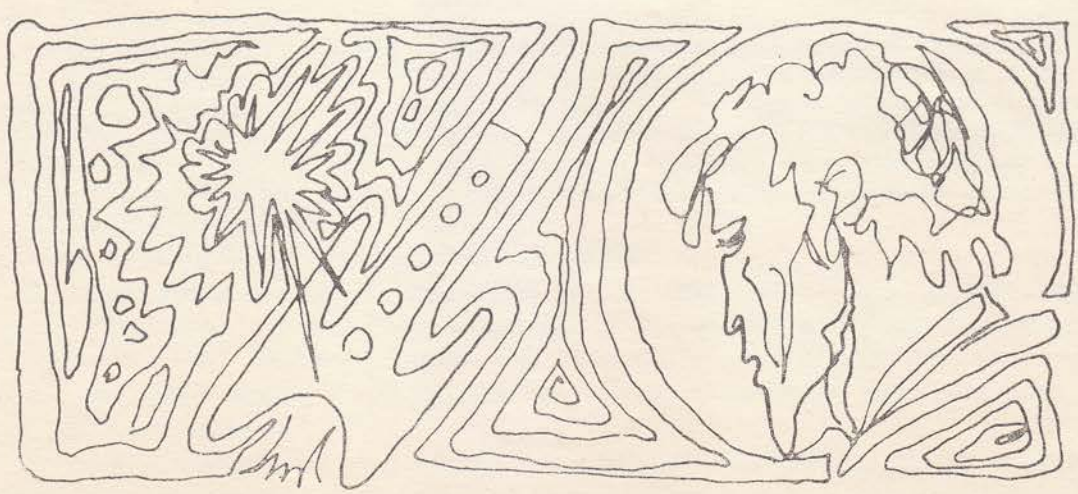

GABRIEL MANOLESCU — CENACLUL „SIRIUS" — BUCUREȘTI

EXTRAS DINTR-UN ZIAR DE ACUM 100 DE ANI

În ISTORIA PLANETELOR", volumul XI, capitolul III, paragraful 114, editată de „Globex", în memorabilul an 4301 (data exactă n-o știu) o să găsiți următoarele: „...Toată zona de care ne ocupăm a fost cercetată, evident superficial, prima oară în cadrul expediției „Hiena" întreprinsă de K. L. M. Nop, în 3789, cu mijloace financiare proprii, înfruntînd o lungă perioadă de singurătate — 45 de ani — ceea ce este infernal chiar și pentru cei mai încercați navigatori cosmici. El ne-a adus primele date privind..."

Întrerup aici citatul sărind peste amănuntele nesemnificative și, desigur, neinteresante pentru d-voastră. Aveți răbdare, abia acum urmează partea importantă: „...Următoarea expediție, care, alcătuită judicios din mai mulți cercetători, a putut intra în detaliile categoric fascinante ale galaxiei.

Singura lor nedumerire, ghidîndu-se după desenede și filmele predecesorului, a fost denumirea pe care acesta a dat-o celei mai remarcabile stele din zonă: Marele Crab Cenușiu. Din respect pentru munca temerarului cercetător, membrii noii expediții cosmice nu au schimbat numele stelei, deși toți credeau că ar fi fost imposibil ca M. Nop să nu fi observat culoarea intensă, roșcată, bătînd spre canabiu a colosului de plasmă. Dacă ar fi fost după ei, astrul ar fi fost numit „Marele Crab Vișiniu", dar imaginea virtuosului înaintaș stăruia în memoria tuturor ca o pildă de erudiție științifică și de nemaiîntîlnit curaj, imagine pe care nimeni și nimic nu le-o putea distruge".

Cuvintele acestea, cu care de altfel se și încheie paragraful, par o justificare a neputinței de a stabili adevărul în această problemă; sînt o încercare de eschivare în fața acestui mister, unul din cele mai mari care se cunosc în Istoria Cuceririlor Cosmice: de ce Nop a botezat steaua, trecută azi în cataloage cu indicativul P004, cu acest nume șters: „Marele Crab Cenușiu"?

Ei bine, sînt fericit că azi, 10 septembrie 7942, bazîndu-mă pe date certe (oricînd la îndemîna celor ce se vor îndoi de afirmația mea) pot comunica, prin intermediul Programului Șapte-Vizual, tutor locuitorilor Pămîntului și coloniilor rezultatul cercetărilor mele de o viață: K. L. M. Nop era daltonist.

(Articolul a fost transcris din ziarul televizat al companiei „August", la cererea mai multor cititori și este semnat de publicistul A. Ș. IO.)

RADAR

ORBITA CENACLULUI „HENRI COANDĂ" DIN CRAIOVA

Colecția *Povestiri științifico-fantastice* și-a creat un fel de tradiție din publicarea lucrărilor unor tineri membri ai diferitelor cenacluri S.F. din țară, iar Adrian Rogoz un oficiu heliadesc pentru însoțirea lor de scurte prezentări binevoitoare, încurajatoare. Ambele fapte sînt salutare, deoarece pot să aducă mari servicii propășirii literaturii S.F., literatură tot mai solicitată cu deosebire de tineri. Zicem *pot să aducă*, în măsura în care bunăvoința și intenția onestă sînt necesar conjugate cu exigența estetică și spiritul de discernămînt.

Vom încerca să depistăm aceste elemente pornind de la numărul 421 al amintitei colecții, care găzduiește lucrările a cinci membri ai cenaclului craiovean „Henri Coandă" și obișnuita prezentare semnată de Adrian Rogoz.

Prețuim fără rezerve intențiile lui Adrian Rogoz, dăruirea sa ideii de sporire a producției S.F. Încercăm să-i înțelegem generozitatea prin pasiune față de acest gen care cîștigă, justificat, tot mai mult teren. Dar acum, cînd literatura română în ansamblu a atins valorile cunoscute, nu mai putem adopta atitudinea lui Heliade Rădulescu (nemărturisită de A. Rogoz, însă vizibilă) din „Scrieți cît puteți și cum puteți". Desigur, orice încurajare implică și o doză de exagerare, că altfel n-ar mai fi încurajare. Două elemente se impun atenției, autocenzurării celor chemați să promoveze această literatură : *ce* și *cît* (cum) încurajăm, cu alte cuvinte, exagerarea conștientă să aibă un suport și proporții realiste. A afirma despre Alexandru Mironov că este „...o personalitate hemingwayeană (p. 5) este riscant. Poate fi așa din alt punct de vedere, că din cel literar nu ne convinge (probabil... deocamdată). *Crimă și pedeapsă* a acestuia conține un umor de slabă factură, nesuculent, *Popesciada* ni se pare o încercare de modernizare, de proiectare în viitor a Popeștilor lui Caragiale și Camil Petrescu. Rămîn tot inteligenți, dar și acum se țin de năzbîtii... științifice. Că e așa, ne-o dovedesc nu numai numele, ci și limbajul într-o măsură. Riscul pornirii de la modele are, nu numai de data aceasta, cam a ceeași soartă : eșecul. *Mașina finală* a lui A. Mironov are mai mult caracter polițist, cu unele implicații S.F. Da, aceasta e atractivă, chiar palpitantă și cîștiga în valoare dacă nu i se adăuga un final moralizator strident, cînd meditația lectorului nu era prea mult solicitată.

Ștefan Nicolici, de departe cel mai talentat din teamul S.F. craiovean, e surprins mai succint și mai sobru, mai obiectiv. El nu publică decît *În ultima clipă*, suficientă însă spre a face dovada unui talent autentic, de certă perspectivă: fantezie, copleșitoare, ritm amețitor, creează și rezolvă magistral situații neprevăzute, umorul mai găsește loc tocmai îm momentele de maximă încordare, operează dezinvolt cu terminologie specifică, gradează inteligent și peste toate acestea aureola unui emoționant umanitarism, pe care l-am dori în fiecare operă S.F. Îi așteptăm romanul cu încredere.

Lucrările lui Titus Filipaș se disting prin condensare, ingeniozitate, au idei superbe de cele mai multe ori, dar le lipsesc vigoarea, tensiunea, poate din cauză că, de regulă, ne prezintă direct un fapt împlinit (ca în *Eterul* și *Ianus)* și nu sinuozitățile drumului parcurs pînă la realizarea sa. De aceea în cititor greu se mai nasc și alte atitudini decît simpla uimire. Lucrările sale sînt amenințate de platitudine credem, datorită primordialității elementului științific. De pildă, splendida idee din *Eterul*, ca vis — cine știe cît de vechi ? — al oamenilor integri pentru o lume pură, în care noțiunile de josnicie, meschinărie, egoism etc. să absenteze, din păcate e plată, greoaie, fără nerv. *Descoperirea jocului*, în schimb, generează o curiozitate crescîndă, spre a derapa, abil și surprinzător în umor, de o manieră naturală, cu un dialog viu, o terminologie concordantă cu tema și totuși comprehensibilă din context. *Făt-Frumos din tei* poate fi mai degrabă o halucinație, un leșin, dar și o idee S.F. bună și totuși parcă prea ca în basme materializată, prea pămîntean.

Mihai Popescu, prezent cu *Un incident neprevăzut*, stîrnește curiozitatea pînă la un punct ; faptul se petrece cam prin veacul al XXVII-lea și tocmai cînd am dori (curiozitate omenească !) să aflăm ceva despre acea lume, „incidentul neprevăzut" devine „mult zgomot pentru nimic", din cauza unei țigări, fără semnificații majore. Cele două pagini semnate de Mihai Popescu sînt neconcludente pentru evoluția ulterioară a talentului său.

Nici *Ghinionistul* lui Radu Honga nu permite anticiparea unui talent, deși izbutește o comprimare a dialogului pînă aproape de unidimensionare și în final o confuzie hazlie. Încercarea sa (vezi și Al. Mironov) de trasmitere a sentimentelor umane la roboți o luăm exclusiv ca glumă. Altfel desființăm omul.

CONSTANTIN VINTILESCU

OPINII

Despre literatura s.f.

Personal, socotesc că există un S.F. LITERAR, în care proza pornește de la o idee S.F. și, nu cum se face într-o „literatură" de doi bani, vag realistă, vag psihologistă etc. unde autorii se mulțumesc cu enunțarea paradoxului S.F., intențiile lor artistice rămînînd spînzurate undeva pe linia orizontului — și un S.F. NELITERAR. Acesta din urmă este alcătuit din diverse exerciții de logică, necesare sufletului nostru, dornic din cînd în cînd și de ceva sigur și imuabil. Cine le consideră, totuși, literatură, o face pe proprie răspundere, ele nefiind acest lucru decît în măsura în care enunțurile unor probleme de matematică au ceva legătură cu beletristica. Pare ușor pentru oamenii de știință să scrie o astfel de literatură, care nici măcar anostă nu se poate numi.

În fine, mai există o categorie de lucrări S.F. foarte scurte prin condiția lor. Se enunță doar ideea S.F., idee care prin ea însăși are valoare artistică.

P.S.

1. Formula de science-fiction" nu este cea mai fericită (nici eu nu am alta), cu atît mai puțin încetățenită și inexactă traducere în românește. (Unii s-au apucat să scrie fantezii științifice). Regret.

2. Vă rog să nu considerați literatură S.F. lucrări în care se găsesc cuvinte ca rachetodrom, cosmonaut, stele, supernove robot etc. Nu aceste cuvinte...

3. Cineva definea literatura științifico-fantastică ca fiind literatura tradițională plus „încă ceva". Foarte multe lucrări nu au decît acest „încă ceva".

4. Ați auzit de existența unei literaturi de popularizare științifică (... !)

LUCIAN IONICĂ

Nevoia de anticipare

Cu tot progresul ştiinţific şi tehnicii, care face ca atmosfera fantastică din scrierile science-fiction să nu mai pară atît de fantastică, specia nu e pe punctul de a dispare. Se susţine dintotdeauna, axată pe veşnica dorinţă a omului de a visa în legătură cu felul său de a gîndi mîine, că există o literatură a zilelor de ieri, a unei experienţe, apoi a zilelor de azi, dar e mereu necesar să anticipăm. Şi o vom face păstrînd spiritul zilelor noastre, deoarece, din dorinţa continuităţii, nu putem concepe ziua de mîine în afara deziderateloor pe care le dorim îndeplinite azi. De aceea cred că scriitorii angrenaţi în science-fiction sînt responsabili cu felul nostru de a concepe viitorul. Voi considera, ca simplu cititor, facile lucrările poliţiste, spre exemplu, deoarece nu aici vom găsi specificul eticii viitorului, pe care o voiam purificată de rele... Dorim să găsim şi pe viitor conflicte, pentru că rezolvarea lor, măcar în viitor trebuie să devină realitate. Mă interesează mai puţin decorul, cum vor arăta şoselele şi clădirile. Inteligenţa creatorului va fi văditată cu adevărat doar acolo unde va fi imaginată inteligenţa noastră proiectată în viitor, capacitatea noastră de a realiza seculare şi de a perfecţiona fiinţa umană. De milenii, creierul omului a rămas acelaşi, în fond. Ce s-ar mai putea întîmpla în continuare ?

LUCIAN BURERIU

Călătorie în mister

Am văzut întotdeauna în literatura ştiinţifico-fantastică o superbă călătorie în mister. În misterul cunoaşterii.

„Anticipaţia" de care se vorbeşte în cadrul acestei literaturi are un cracter paradoxal : anticipăm în aceeaşi măsură viitorul ca şi... trecutul, atîta timp cît sîntem dispuşi să afirmăm că „viitorul a început ieri" (Erich von Däniken).

Călătorie în mister ?

Da. Călătorie în macro şi mictrocosmos, călătorie în arheologie, în istorie, în lumea cu mai multe dimensiuni.

Ca scriitor, mărturisesc că de mai multă vreme îmi fac cu grijă bagajul necesar călătoriei în mister. Căutările, ideile care mă răscolesc, pe care vreau să le comunic prietenilor mei S.F.-işti, sau într-un caz şi mai fericit, publicului larg, vor face din mine un călător necesar.

ION VELICAN

ÎNTÎLNIRE CU HEBE+) de Ovidiu Şurianu

Literatura ştiinţifico-fantastică, privită nu de puţine ori ca un „mal du siècle", iar, mai ales în ultimul deceniu, ca un „rău necesar", continuă să prolifereze, apropiindu-şi lent, dar sigur, cele mai diverse categorii de cititori.

Întrucîtva, fenomenul are un caracter obiectiv, în sensul că această literatură realizează, destul de eficient, o „pregătire" psihologică a omului de azi, expus din ce în ce mai mult noilor şi tot mai deconcertantelor revelaţii ale ştiinţei şi tehnologiei. De altfel, avem de-a face cu una din puţinele modalităţi artistice pe deplin familiarizate cu toate reprezentările teoretice şi materiale a ceea ce cunoaştem pînă acum, science-fictionul, oferind prin intermediul promotorilor săi (nu de puţine ori iluştri oameni de ştiinţă), un larg evantai al posibilelor direcţii spre viitor, fapt esenţial pentru lumea contemporană, căreia i se oferă posibilitatea de opţiune între un dezastru planetar şi o evoluţie pozitivă extraordinară.

Într-o oarecare măsură literatura S.F., pentru a-şi ocupa locul de drept în cadrul literaturii universale, e nevoită în permanenţă să combată (situaţia e pe undeva paradoxală) prejudecata potrivit căreia e reprezentată în general de opera lui Jules Verne, mai „realist" în anticipările sale, care de regulă e raportat la valorile literaturii moderne. Astăzi însă virtuţile anticipative ale marelui precursor nu s-ar putea valorifica nici pe departe într-o imagine cît de cît generală a viitorului, dar mai mult decît atît, rezultatul nu s-ar bucura de un interes deosebit.

Formula hibridă de „literatură ştiinţifico-fantastică", a cărei inexactitate în ceea ce priveşte conţinutul şi dimensiunile mijloacelor şi preocupărilor sale, impune totuşi sub acest generic o literatură preocupată nu de evoluţia tehnico-ştiinţifică în sine, ci de consecinţele psiho-sociale ale acestui progres. Şi acest deziderat se realizează elocvent în „Întîlnire cu Hebe", cartea scriitorului timişorean Ovidiu Şurianu.

Galbar, prima nuvelă din acest volum, construită pe tema tradiţională a contactului cu o civilizaţie extraterestră, nu interesează prin tensiunea normală, de altfel la o situaţie-limită ca cea pe care o propune autorul, ci prin semnificaţiile sale profund umane.

O colonie terestră, aflată pe planeta Marte, descoperă o construcţie subterană aparţinînd unei civilizaţii dispărute. Cercetătorul Lucian Mirea, pătrunde singur într-una din încăperi, declanşînd accidental mecanismul de decodificare a marţianului Galbar. Avînd o vechime de două sute cincisprezece milioane de ani, instalaţia funcţionează deficitar, aşa încît Galbar şi ceilalţi marţieni dispar definitiv, în momentul în care Lucian Mirea îl recodifică pe interlocutor, pentru a împiedica distrugerea oamenilor de către acesta.

Dincolo de amănuntele care îmbracă conflictul sugerat schematic mai sus, Ovidiu Şurianu îşi solicită cititorul în direcţia meditaţiei filozofice, privind relaţia individ-colectivitate în condiţiile pionieratului cosmic, privind consecinţele inimaginabile ale unei reale întîlniri cu fiinţele raţionale dintr-o altă lume.

„Socot că rostul omului e să trăiască şi să moară în generaţia lui" spune personajul Lucian Mirea, cuprinzînd în dimensiunile acestei fraze problematica întregului volum.

„Întîlnire cu Hebe", a doua nuvelă care dă şi titlul cărţii, ne pune în faţa unui fapt oarecum ciudat, chiar şi pentru logica paradoxală a ficţiunii ştiinţifice: Matt Rogers, în vîrstă de 51 de ani, după un periplu spaţial circumterestru, constată uluit că a întinerit, reducîndu-şi vîrsta aparentă la mai puţin de jumătate din cea reală.

Fără a fi o variantă modernă a mitului faustian, potrivit căruia miliardarul Blackfield-Mefisto îi redă tinereţea lui Matt — dr. Faust — acesta avînd posibilitatea de a o cunoaşte pe Linda-Margareta, *Întîlnire cu Hebe* este o povestire originală, interesantă, de un profund umanism-caracteristic de altfel întregii literaturi S. F. de bună calitate; un protest energic împotriva lipsei de scrupule, a disprețului faţă de om în societatea capitalistă.

Ingenioasa, dar nu gratuita apartenenţă la conflict a Lindei Mills, scriitoare de literatură S. F., îi oferă autorului prilejul de a-şi expune crezul său privind această literatură, care poate exprima plenar năzuinţele oamenilor spre o lume mai bună, mai prosperă, mai echitabilă, certitudine pe care o transferă cititorului, mai ales datorită încrederii nelimitate în forţa geniului omenesc: „Cred că este posibil orice — spune Linda Mills — chiar dacă aparenţele, faptele m-ar contrazice şi cred că imposibilul adevărat nici nu există!

Putîndu-i-se reproşa doar un ritm uneori prea lent şi unele mici inadvertenţe de limbaj, *Întîlnire cu Hebe* este o carte în care aventura se petrece mai ales în sufletul eroilor, o carte care reuşeşte prin valoarea ei să se circumscrie nu numai specificităţii science-fictionului ci literaturii în general.

MARCEL LUCA

---

* Editura Albatros, colecţia Fantastic-club, 1972.

ŞANTIER S. F.

SANDU FLOREA, avînd experienţa mai multor seriale desenate, publicate în revista „Luminiţa", a contractat recent cu editura „Stadion" povestirea S.F. în benzi desenate *GALBAR*, şi are în lucru *INSULA DRAGONILOR*, ambele lucrări fiind realizate după scenariile scriitorului Ovidiu Şurianu

MIRCEA ŞERBĂNESCU ne-a comunicat titlul *RĂZBOI ÎN AL NOUĂLEA CER*, roman în care probleme ale realităţii contemporane vor fi comentate cu mijloacele deosebite oferite de science-fiction.

LAURENŢIU CERNEŢ definitivează *ADINA SAU NAIVA NOASTRĂ ÎNŢELEPCIUNE*, despre care nu avem alte amănunte, în afara menţiunii că va fi „un roman cvasifantastic". Aceasta nu ne împiedică să ne imaginăm că ne vom reîntîlni cu fantezia şi umorul din nuvela „Aparatul de visat frumos" (col. Povestiri ştiinţifico-fantastice).

MARCEL LUCA şi *LUCIAN IONICĂ* fac ultimele retuşuri la piesa ştiinţifico-fantastică în trei acte — scrisă pentru teatrul de păpuşi — intitulată *PE URMELE VENUSIANULUI LINGURIŢĂ*.

PARADOX

Apărut sub îngrijirea lui **Marcel Luca** şi **Cornel Secu**
Copertă şi desene : **Sandu Florea**

FANZINE

CENACLULUI

H.G.WELLS

TIMIȘOARA

Lei 1,50